

СТВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ДІЄВІДМІНЮВАННЯ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Поврозіна Л. В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
м. Харків, вул. Пушкінська, 79/2, тел. 707–63–60,
e-mail: lidia.povrozina@gmail.com*

На сьогоднішній день існує безліч освітянських програм, які є незамінними помічниками у вивченні іноземних мов. Автор має на меті створення начального довідника дієвідмінювання французької мови. У процесі роботи над теоретичною частиною було зроблено огляд існуючих довідників із дієвідмінювання французького дієслова, тому можна зробити висновок, що створення електронного навчального довідника дієвідмінювання є актуальною задачею, бо серед розглянутих програм більшість була лише готовими довідниками, а не навчальними, у яких можна виконати вправи на закріплення навичок дієвідмінювання.

У межах дослідження предметної області було виділено задачу моделювання словозмінної парадигми французького дієслова. За типом дієвідміни дієслова французької мови поділяються на три групи [1]:

- До 1-ої групи, найбільш численної, відносять дієслова, які закінчуються в інфінітиві на «-er» і мають одну основу у відмінюванні та типові закінчення. Тому це правильні дієслова, тобто вони відмінюються за правилом.

- До другої 2-ої групи дієвідмінювання відносять дієслова із закінченням в інфінітиві «-ir». Це також правильні дієслова, які відмінюються за правилом, – змінюється тільки типові закінчення. При відмінюванні чергуються дві основи: одна основа закінчується на «i-», друга основа на «-iss-».

- До 3-ої групи відносяться всі інші дієслова, вони закінчуються в інфінітиві на «-er», «-re», «-oir», а також дієслова, які закінчуються на «-ir», що не мають суфікса «-iss-» у множині. Такі дієслова вважаються неправильними. У спеціалізованій літературі [2, 3] зазначається, що це мертвий архаїчний тип дієвідміни, за яким не створюються нові дієслова, а навпаки, деякі дієслова цієї групи поступово зникають із мови. Дієслова 3-ої групи мають одну або кілька основ, різні закінчення в інфінітиві та типові закінчення у теперішньому часі. Дієслова 3-ої групи можна також розглядати з точки зору кількості основ, оскільки при відмінюванні ці дієслова можуть мати дві або три основи [1]. Окремі дієслова 3-ої групи не мають парадигми відмінювання, їх називають абсолютно неправильними (нерегулярними).

У французькій мові існує також займенникова форма дієслова [4]. Частково ця форма відповідає українським зворотнім дієсловом із часткою «-ся». Зворотні дієслова відмінюються за типом тієї групи, до якої відноситься інфінітив. Характерною рисою зворотних дієслів є написання зворотної частки перед дієсловом та її видозміна за особами та числами. У простих часах ця

частка ставиться перед дієсловом. Скорочена форма частки вживається перед словами, які починаються з голосної букви або «h». Повну форму використовують у випадку, коли дієслово починається з приголосної [5].

Дієвідмінювання у французькій мові має багато особливостей. Незважаючи на це, можна зробити висновки та виокремити певні типологічні ознаки:

- дієслова мають типові закінчення;
- за основами дієслова поділяються на «правильні» та «неправильні», більшість дієслів є «правильними», зовсім «неправильних» дуже мало, всі інші групуються за схожістю.

Таким чином можна формалізувати процес відмінювання шляхом:

- опису закінчень;
- групування дієслів за типами зміни основ.

На основі закономірностей відмінювання трьох груп французької мови було розроблено алгоритм навчального довідника дієвідмінювання французьких дієслів. У повному вираженні алгоритм є достатньо об'ємним, тому у скороченому варіанті пропонується виділити 4 етапи. На 1-ому етапі користувач обирає для дієвідмінювання дієслово будь-якої групи в інфінітиві. На 2-ому етапі програма виконує пошук цього слова у базі даних дієслів, визначає групу, до якої він відноситься, та відокремлює основу, а закінчення дієслова в інфінітиві відкидається. На 3-му етапі користувачеві пропонується дописати відповідне закінчення у кожній особі однини та множини до відокремленої основи. На 4-ому етапі програма робить перевірку введеного користувачем. У результаті програма міститиме різні вправи за складністю та типом, наприклад, для тренування дієслів 3-ої групи доцільно перевіряти не знання закінчень, а того, як змінюється основа. Тим не менш, загальна ідея залишається тією ж: проводимо опис закінчень дієслів та групуємо дієслова за типами основ у базі даних дієслів.

Таким чином, у ході роботи було описано особливості та ознаки кожної групи дієслів, які лягли в основу словозмінної парадигми дієвідмінювання французької мови у теперішньому часі. На основі цих особливостей та зроблених висновків після проведеного огляду тематичних навчальних довідників було розроблено алгоритм для створення навчального довідника дієвідмінювання французької мови, будується база даних закінчень та розробляється програмне забезпечення.

Список літератури

1. *Попова И. Н., Казакова Ж. А.* Грамматика французского языка. Практический курс: Учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. – М.: «Lingvo», 1996. – 336 с.
2. *Кувшинова Е. С.* Учебник французского языка. – М.: Высшая школа, 2007.
3. *Мурадова Л. А.* Грамматика французского языка. – М., 2010.
4. *Рошупкина Е. А.* Краткий справочник по грамматике французского языка. – М.: Высш. шк., 1990. – 239 с.
5. *Тарасова А. Н.* Грамматика французского языка. Справочник. Упражнения: Учеб. Пособие. – М.: Лист-Нью, 2000. – 712 с.